Haridus- ja Teadusministeerium

Märt Kivine
Peakontrolör

Teie 20.02.2004	Nr 2-7.1-TA/04/246
Meie 15. 03.2004	nr 7.1.-5/1351

Teabepäring

Käesoleva kirja lisadena esitame Teile vastused Riigikontrolli auditite "Koolikohustuse täitmise tagamine" ja "Põhikoolist väljalangenute taastootmine haridussüsteemi" ettepanekute täitmise hetkeseisu kohta.

Lugupidamisega

Toivo Maimets
Minister

Lisad 1 ja 2. Auditite "Koolikohustuse täitmise tagamine" ja "Põhikoolist väljalangenute taastootmine haridussüsteemi" hetkeolukord Riigikontrolli ettepanekute täitmise osas 10 lehel 1 eks

Eve Sild 735 0126
eve.sild@hm.ee

RIIGIKON.
Kuupäev 16.03.04 Reg.nr 2-7.1-TA/04/246-2

Lisa 1. Auditi "Koolikohustuse täitmise tagamine" ettepanekud

Jrk nr	**Riigikontrolli ettepanekud**	**Haridus- ja teadusministri vastused Riigikontrolli ettepanekutele**	**Hetkeolukord[1] Riigikontrolli ettepanekute täitmise osas**
1.	Määratleda koolikohustuse mittetäitmise sisuline tähendus, täiendades põhikooli- ja gümnaasiumiseadust. Koolikohustuse mittetäitjate arvu täpsustamise esmane eeldus on, et kõigil osapooltel oleks sellest mõistest ühesugune arusaam.	Koolikohustuse mittetäitmise mõiste üle arutletakse koos koolikohustuse täitmist puudutavate õigusaktide ülevaatamisega 2003. aasta jooksul. Minister jäi seisukohale, et kuigi koolikohustuse mittetäitmine pole defineeritud, on eri osapooled seda kokkuleppeliselt ühtmoodi mõistnud.	Haridus- ja teadusministeerium on ette valmistanud PGSi muutmise eelnõu, kus defineeritakse ära koolikohustuse mittetäitmine alljärgnevalt: õpilased, kes on koolikohustuse eas, aga ei ole ühegi kooli nimekirjas, on koolikohustuse mittetäitjad. Edasi on kavas täiendada PGSi õpilaste õppetöös osalemisega seotud kohustuste täpsema määratlemisega erinevatele osapooltele: • Õpilasele • Lapsevanemale • Koolile • KOV-le Konkreetselt tuleb määratleda see põhjuseta puudumiste piir, kui kool on kohustatud pöörduma Alaealiste Komisjoni poole. Oluline, et statistilises arvestuses oleks väga selge arusaamine, kui suur on nende earühmas olevate laste arv, kes ei täida koolikohustust ja kelle asukoht on teadmata. Kavandatavad meetmed olukorra parandamiseks on siin teistsugused kui

[1] Siin palume kirjeldada, mida on Riigikontrolli ettepanekute osas Haridus- ja Teadusministeeriumis ette võetud

			nende laste puhul, kes on kooli ennast registreerinud, aga puuduvad põhjuseta või rikuvad õigusaktidega sätestatud õppe- ja kasvatustöö korraldust.
2.	Täiendada koolikohustuslike õpilaste üle peetava arvestuse korda, et tagada täpne teave nendest koolikohustuslikus eas olevatest lastest, kes koolis ei käi. Selleks tuleks: • Seada sisse täpne arvestus koolikohustuse mittetäitjate kohta, lähtudes eelnevalt määratletud koolikohustuse mittetäitmise definitsioonist. • Jätkata tööd õpilaste registri ja rahvastikuregistri andmete kõrvutamiseks. • Tagada õpilaste registri teavitamine kõikidest juhtumitest, kus kooli nimekirjas olev õpilane tegelikult koolis ei õpi ja kohalikul omavalitsusel koostöös kooliga pole õpilase mujale õppima asumise väljaselgitamine õnnestunud.	Haridusminister möönab, et probleemi lahendaks koolikohustuse mittetäitmise määratlemine ning senisest kvaliteetsema õpilaste registri ristkasutus rahvastikuregistriga. Õigusaktides täpsustatakse nii kooli kui ka kohaliku omavalitsuse või koolipidaja ülesanded registri andmete õigsuse tagamisel. Ülevaadet koolikohustust mittetäitvatest lastest mõjutab rahvastikuregistri kvaliteet ning asjaolu, et praegu pole inimestel kohustust end omavalitsusüksuste elanike registrisse kanda. Nende asjaolude korrastamine väljub Haridusministeeriumi pädevusest.	Koolikohustuslike õpilaste üle arvestuse pidamise peab tagama Eesti hariduse infosüsteem, mis valmib kevadel, 2004. a. Infosüsteemi arendamisel arvestatakse kõigi kolme riigikontrolli ettepanekuga. Eesti hariduse infosüsteemi rakendamisel tekkib õppurite registri ning rahvastikregistri vaheline reaalajaline ristkasutus.
3.	Täiendada koolikohustuse mittetäitmise kohta kogutavat teavet. Riigikontroll soovitab silmas pidada järgmist: • Koolidelt kogutav aruandlus. Õpingute katkestamise põhjuste osas peaks uurima, mida peetakse nn muudeks põhjusteks ning vastavalt saadud	Minister lubab, et "muud põhjused" täpsustatakse õpilasregistrisse kogutavate andmetega. Põhjuseta puudumisi analüüsivad maakondade inspektorid ning praegu arutatakse, millised andmed ja millises ulatuses peaksid jõudma ministeeriumi järelevalveosakonnani, et neid omakorda analüüsida ja avaldada iga-aastases järelevalvet kajastavas kokkuvõttes. Haridusministeeriumil on ka kavas tellida	Järelevalveosakond viis 2002/2003 õa. läbi koolikohustuse kaardistuse 84 (so 13,2%) koolis, analüüsides õpilaste puudumise põhjusi. Analüüsi tulemused avaldatud "Ülevaade haridussüsteemi järelevalvest 2002/2003 õa"

	andmetele lisada katkestamise põhjuste kategooriaid. Peale selle tuleks hakata küsima andmeid süstemaatiliste põhjuseta puudumiste kohta, mis võimaldaks koolidel õigeaegselt sekkuda ning ennetada edasisi koolikohustuse täitmise probleeme. Kolmas oluline aspekt on koolikohustuse mittetäitmise kohta regulaarse kvalitatiivse teabe kogumine. • Alaealiste komisjonide aruandlus. Tuleks nõuda, et komisjonid esitaksid andmeid mõjutusvahendite rakendamise ja nende efektiivsuse kohta õiguserikkumiste liikide kaupa.	koolikohustuse mittetäitmise uuring. Järelevalveosakond on juba alustanud ka alaealiste komisjonide aruannete analüüsimist.	Järelevalveosakond koostas 2002. a ülevaate Alaealiste mõjutusvahendite seadusest tulenevate mõjutusvahendite rakendamise kohta maakondade alaealiste komisjonide poolt. Ülevaade on avaldatud kogumikus "Ülevaade haridussüsteemi järelevalvest 2002/2003 õppeaastal". Nimetatud ülevaate alusel on Noorteosakond koostöös maakondade alaealiste komisjonidega täiustanud alaealiste komisjonide aruandlusvorme.
4.	Selleks, et parandada koolikohustuse täitmist, soovitab Riigikontroll selgitada välja, miks ei ole rakendatud koolikohustuse täitmise parandamiseks loodud meetmeid kõikides maakondades. Vajaduse korral tuleks meetmete rakendamise võimalusi laiendada	Koolidelt on kogutud andmeid meetmete rakendamise kohta (põhjuseks on toodud pedagoogide ja raha nappust), kuid järelduste tegemiseks neid veel napib. Ministeerium on loonud meetmete rakendamise eelduse täiendavate personalikulu koefitsientide ning maavanema reservfondist lisavahendite taotlemise võimaluse näol. Tõsiselt kaalutakse logopeedide ja eripedagoogide tasustamist riigieelarvest omavalitsuse vahendite asemel, et tõsta nende töötasu õpetaja palgaga ühele tasemele. Haridusseadustiku uuendamisega kavatsetakse vähendada klassitäitumuse piirnorme. Toimetulekuprobleemidest tingitud õpiraskuste ühe lahendusena näeb minister tasuta koolilõuna võimaldamist algklassiõpilastele. Kohustusliku koolihariduse ulatuses on kavas tagada tasuta õppevahendid.	Võrreldes varasemate aastatega on suurenenud koolide arv, kus on avatud klassid kasvatusraskustega lastele. Kui 2000/2001. aastal tegutses 25 kasvatusraskustega laste klassi, siis 2003/2004 õppeaastal juba 44. Hetkel pole ühtegi kasvatusraskustega laste klassi Järvamaal ja Tartumaal. Hüppeliselt on kasvanud parandusõpperühmade ja nendes olevate õpilaste arv. Kui 2000/2001õppeaastal tegutsesid 211 kooli juures parandusõpperühmad ja tegevusse oli haaratud 4109 õpilast, siis 2002/2003. aastal oli rühmi 240 ja neis õppis 4 844 õpilast. Ka tasandusklasside arv tavakoolide juures on tõusnud 18 klassilt

			2000/2001. aastal 21. klassile. Suurenenud on ka koduõppel/individuaalõppel olevate õpilaste arv 2000/2001 oli neid 447, 2002/2003 – 650. Eelpool nimetatud meetmete rakendamine on KOVi pädevuses, mitmetes kohtades on puudus kvalifitseeritud pedagoogilisest kaadrist. HTM üldharidusosakond on järjepidevalt taotlenud koolieelsete lasteasutuste pedagoogide, logopeedide ja psühholoogide palgamäära tõstmist. Eelarvestrateegias aastani 2008 on kavandatud summad logopeedide ja psühholoogide palga võrdsustamiseks pedagoogide palgaga. HTM on käivitanud õpilaskodude projekti, mille eesmärgiks on sotsiaalselt vähekindlustatud perede lastele võimaluste loomine koolikohustuse täitmiseks.
5.	Sõnastada oodatavad tulemused, mida tahetakse iga konkreetse koolikohustuse täitmise parandamiseks loodud meetmega saavutada ning määratleda, millist infot on selle tulemuslikkuse hindamiseks vaja. Seejärel tuleks sisse seada aruandlus, mis meetmete tulemuslikkuse hindamiseks vajaliku teabe tagaks.	Minister lubab, et meetmete oodatavad tulemused, nende hindamise ja kogutava info kriteeriumid töötatakse välja 2003. aasta 1. septembriks. Meetmete kasutamise infot koguvad maavalitsuste inspektorid, edastavad selle ministeeriumi järelevalveosakonnale ning viimane avaldab info iga-aastases riikliku järelevalve kokkuvõttes.	Haridus- ja teadusministri 31. juuli 2003. a määruse nr 42 "Riikliku järelevalve läbiviimise kord ning kooli õppe- ja kasvatustegevuse ning juhtimise tulemuslikkuse hindamise kriteeriumid" lisa 1 "Kooli õppe- ja kasvatustegevuse ning juhtimise tulemuslikkuse hindamise kriteeriumid" võtmeala *Õpilaste toetamine* all on *3* kriteeriumit, mille järgi hinnatakse kooli tegevust koolikohustuse täitmise üle arvestuse pidamisel ning õpilaste koolikohustuse täitmise tagamisel. Kõikide

			koolide kohta, kus viiakse käesoleva õppeaasta jooksul läbi plaaniline riiklik järelevalve, saame informatsiooni selle valdkonna kohta, mida kajastame oma iga-aastases järelevalve kogumikus.
6.	Luua koolikohustuse täitmise parandamiseks rakendatavate meetmete kuluarvestussüsteem ning arvutada iga meetme maksumus õpilase kohta. Kogutud kuluteave peaks saama lähtealuseks meetmete edaspidisele väljatöötamisele ning rakendamisele.	Iga eriõpet saava lapse kohta eraldatav summa riigieelarvest on täpselt teada, kuna on teada arvestuslik pearaha maksumus, eriõppe ning iga omavalitsuse koefitsient tulenevalt õpilaste arvust selles. Uue kuluarvestussüsteemi välja-töötamine on senise kogemuse järgi aeganõudev, tuleval aastal on kavas kokku kutsuda töörühm.	Kavandatavas 21.saj. Hariduse programmi raames muutub õpilase nn "pearahasüsteem". Seoses sellega töötatakse välja ka meetmete kuluarvestussüsteem igat liiki haridusliku erivajadusega õpilase jaoks, mis lisandub "pearahale" ja liigub õpilasega kaasas.
7.	Analüüsida koolikohustuse mittetäitmise põhjusi ning pöörata meetmete väljatöötamisel ja rakendamisel enam tähelepanu just põhjustele.	Ministeerium analüüsib koolikohustuse mittetäitmise põhjusi nii ise kui ka tellib vastavaid uuringuid. Arvestades tõsiselt selle auditi käigus selgunud asjaoluga, et koolikohustuse mittetäitmise peamiseks põhjuseks on sotsiaalsed probleemid, on hakatud looma õpilaskodusid ning leitud võimalus pakkuda algklasside õpilastele tasuta koolilõunat. Terviseprobleemidest tingitud õpiraskuste leevendamiseks on loodud võimalused kodu- ja haiglaõppeks. Koolist lähtuvate probleemide lahendamiseks püütakse täiustada õpetajakoolitust.	2002/2003. aastal katkestas põhikooli seoses koolikohustusliku ea lõppemisega 777 õpilast, majanduslikel põhjustel (sh tööle asumine) 72 õpilast, perekondlikel põhjustel (abiellumine vms) 20 õpilast, edasijõudmatuse ja ebasobiva käitumise tõttu heideti koolist välja 29 õpilast. On moodustatud töörühm klassikursuse kordamisest loobumise väljatöötamiseks. See toob kaasa põhikoolis ülekasvanud kontingendi vähenemise ning õpikeskkonna normaliseerumise, samas viib ka põhikoolist väljalangejate arvu vähenemiseni. TÜ Pärnu kolledži sotsiaaltöö korralduse eriala vilistlane Eleri Saar viis läbi uurimustöö "Klassikursuse kordamise probleemid". Õpetajate arvates on õpiraskuste põhjuseks eelkõige motivatsiooni puudumine (52,8%), teisena märgitakse õpilase puudumist koolist (41,5%), kolmandana koduste probleemide olemasolu (31,25). Vanemad peavad aga oma lapse õpiraskuste peamisteks põhjusteks keskendumisraskust (66,7%), tahtenõrkust (50%) ja puudulikku tööd algklassides

			(33,4%). Istumajäänud noormehed ise peavad oma õpiraskuste põhjusteks eelkõige aine mahukust ja keerulisust (28,4%), puudumist 24,2%), õpetaja ebameeldivat isiksust (18,9%) ning tahtenõrkust (12,6%). Et õpilaste probleemidele ja arengu iseärasustele võimalikult varakult tähelepanu pööratakse, on HTM teinud PGSi muudatuse, mis sätestab õpilastega läbiviidavate arenguvestluse läbiviimise koolidele kohustuslikuks. Oluline on siin just koostöö koduga. Õpilasega koos koostatakse tema individuaalne arenguplaan või vajadusel individuaalne õppekava, et õppimine oleks jõukohane ning pakuks lastele eduelamusi. Individuaalse õppekava koostamise ja rakendamise juhendid peaksid jõudma koolidesse 2004.a. sügiseks. Käesolevaks ajaks on HTM leidnud võimaluse luua 19 õpilaskodu riiklikult tasustavate kohtadega. Kuusalu ja Krabi õpilaskodu põhjal tehtud uuringutest selgub, et õppimistingimused on õpilaskodudes soodsamad kui laste endi kodudes. Senisest enam on vajalik arendada õpilaste õppimisoskusi ning -harjumusi ja juhtida neid oma õppimist ise reflekteerima, s.t. oma õppimise eest ise vastutama. Samas pööratakse ka tähelepanu vajadusele senisest enam: 1) rakendada õpilaskodudes tugiõpilaste liikumist, 2) pakkuda kasvatajatele koolitusvõimalusi, 3) leida võimalusi psühholoogi, sotsiaalpedagoogi, abikasvatajate tööle rakendamiseks.

Lisa 2. Auditi "Põhikoolist väljalangenute taastoomine haridussüsteemi" ettepanekud

Jrk nr	Riigikontrolli ettepanekud	Haridus- ja teadusministri vastused Riigikontrolli ettepanekutele	Hetkeolukord[2] Riigikontrolli ettepanekute täitmise osas
1.	"Elukestva õppe strateegia" ühe prioriteedina võiks kaaluda tegelemist põhihariduseta isikutega. Samuti oleks vaja välja töötada tegevuskava nende taastoomiseks haridussüsteemi.	Strateegia kohta käiv märkus on täiesti asjakohane. Tegevuskava, mis oleks määratud põhihariduseta inimeste haridussüsteemi tagasitoomiseks, peaks kindlasti sündima mitte ainult HTM-i initsiatiivina. Vastava tegevuskava loojate ja täitjate ringi peaks kuuluma ka Sotsiaalministeerium ja kohalikud omavalitsused.	"Elukestva õppe strateegia" projekti alusel on valmimas täiskasvanuhariduse valdkondlik arengukava aastateks 2004-2008. Arengukavas on põhihariduseta isikud prioriteedina välja toodud. Kutsehariduses alustati eelmisel aastal üldhariduskoolide õpilastele kutsealase eelkoolituse läbiviimist. Prioriteetne sihtrühm on põhihariduseta isikud, kes õpivad õhtukoolis (täiskasvanute gümnaasiumis). Üle riigi oli käesoleva aasta alguses kutsealases eelkoolituses osalevate põhihariduseta isikute arv 120-130. Uue võimalusena arendatakse praegu Phare 2002 projektis õpipoisikoolitust, sealgi on üks kahest sihtrühmast põhihariduseta koolikohustuse east väljunud noored. Projekti raames luuakse õppekohad 104 põhihariduseta noorele. Selliste noorte leidmisel tehakse koostööd kohalike omavalitsustega ja nõustamiskomisjonidega.
2.	Tuleks hakata koguma enam infot põhihariduseta isikute arvu ja paiknemise kohta, tehes selleks koostööd omavalitsuste ja tööhõiveametitega. Samuti võiks hakata	Põhihariduseta isikute arvu ja paiknemise kohta info kogumine on eelkõige omavalitsuste, Sotsiaalministeeriumi ja Töö-hõiveametite küsimus. Nõustume, et andmed peaksid koonduma ka	Kutse- ja täiskasvanuhariduse osakond ei näe mõtet dubleerida kohalike omavalitsuste ja üldharidusosakonna tegevust, kelle pädevusvaldkonda käivad põhikoolist väljalangenud

[2] Siin palume kirjeldada, mida on antud Riigikontrolli ettepaneku osas Haridus- ja Teadusministeeriumis ette võetud.

	kasutama õpilaste registrit analüüsimaks põhikooli katkestajate käekäiku ning seeläbi luua süsteem, mis varakult tegeleks põhihariduseta noorte leidmisega. Saadud andmeid saab kasutada koolituskohtade planeerimiseks põhihariduseta noortele.	Haridus- ja Teadusministeeriumi, aga oleme arvamusel, et vastavate andmete kogumine ei saa olla HTM ülesandeks. Samuti ei pea mõistlikuks, et see ülesanne lasuks koolidel. Põhikooli katkestajate käekäiku pikaajaliselt läbi õpilasregistri jälgida ei saa. Põhikoolist väljalangejate osas saab HTM edastada teavet KOV-le, Tööhõiveametile. Noorte infopunktid, kutsenõustamis-keskused (rahastab HTM) aitavad põhihariduseta noori suunata õpingutele. HTM-i eesmärgiks on ühitada õpilaste register ja rahvastikuregister nii, et ristkasutuse teel on võimalik analüüsida koolikohustuse täitmist ja katkestamist maakondade lõikes.	noored. Loomulikult teeme koostööd noortele kutseõppes osalemise võimaluste loomisel. Kuivõrd põhiharidus on riigis kohustuslik, ei ole võimalik põhihariduseta noortele pakkuda kutseõppes tasemeharidust.
3.	Senisest enam peaks kaardistama häid praktikaid põhihariduseta isikutega tegelemisel ning sedakaudu juhendama omavalitsusi ja koole tegelemisel põhihariduseta isikutega.	Häid kogemusi ja praktikaid on HTM juba kaardistanud. Nii üldhariduskoolidele kui ka kutsekoolidele on jagatud kogemusi infopäevadel. Edaspidi on kavas kaasata kogemusseminaridele ja –konverentsidele KOV esindajaid.	Suhteliselt pikemat aega on põhihariduseta isikute kutseõppega tegeletud Põltsamaa Kodu- ja Põllutöökoolis, ka Sillamäe Kutsekoolis. Põltsamaal on toimunud vastavasisulisi kokkusaamisi, sama eesmärki teenib ka Phare 2002 Õpipoisikoolituse projektis osalevate koolide koostöö.
4.	Koostöös sotsiaalministriga tuleks üle vaadata õpilaste toetamine õpingute ajal. Ühe võimalusena võiks kaaluda eelkutseõppe võrdsustamist tööturukoolitusega ning maksta eelkutseõppes õppivatele õpilastele töötu õppestipendiumi. Teine alternatiiv võiks olla õppetoetuste laiendamine ka eelkutseõppes õppivatele põhihariduseta noortele.	Selle ettepaneku võiks teha Sotsiaalministeeriumile.	Teema, mida ei ole veel arutatud. Samas on Sotsiaalministeeriumi eestvedamisel koostamisel tööturuteenuste kontseptsioonid. Haridus- ja Teadusministeerium on läbi esindajate töörühmades kaasatud.
5.	Koolikohustuse ea (17 aastat) ületanud põhi-	Maavalitsus kui tasakaalustatud arengu toetaja saab	Vastavad õigusaktide muudatused on

	hariduseta isikutele tuleks tagada võimalus omandada põhiharidus täiskasvanute gümnaasiumis. Selleks tuleks luua õppimisvõimalused kõikides maakondades (eelkõige on probleemid Tallinnas ja Hiiumaal). Samuti tuleks koolikohustuse ea ületanud põhihariduseta isikutele tagada võimalus omandada põhiharidus täiskasvanute gümnaasiumis vajadusel ka madalamates klassides.	seda teha oma maakonnas. Ettepanek maavalitsuste kaudu KOV-tele. Võimalus omandada põhiharidus täiskasvanute gümnaasiumides ka madalamates klassides on põhimõtteliselt olemas. Viimase senisest paremaks tagamiseks tuleks tuleb ilmselt täiendada veel seadusandlust ning nõustada koole.	ettevalmistamisel.
6.	Õppetöö täiskasvanute gümnaasiumides peaks olema paindlikum ning õpiraskustega õpilased peaksid saama põhiharidust omandada ka individuaalse õppekava alusel. Selleks tuleks nõustada koole individuaalse õppekava koostamisel (nt sätestades õppekava koostamise juhendi/põhimõtted) ning töötada välja individuaalse õppekava rahastamise süsteem.	Individuaalse õppekava koostamise ja rakendamise juhend esitatakse Haridus- ja Teadusministeeriumile Tartu Ülikooli Õppekava Arenduskeskuse poolt 2003.a lõpus. IÕK koostamisalase täiend-koolitusega on alustatud. Kahjuks ei ole see veel süsteemne, ei kajastu piisavalt õpetajate tasemekoolituses ja napib ka koolitusspetsialiste. HTM saab jälgida ja olla suunajaks täiendkoolitus ja põhikoolitus-õppekavade koostamisel.	IÕK koostamise ja rakendamise juhend on põhimõtteliselt välja töötatud. Peale eksperthinnangute laekumist tehakse vajalikud korrektuurid ning seejärel edastatakse koolidele. Ka IÕK koostamise ja rakendamise koolitusalane tegevus on TÜ Avatud Ülikooli juures käivitunud.
7.	Kutsealase eelkoolituse rakendamisega tuleks tegelda aktiivsemalt, muu hulgas luues maakondades senisest enam võimalusi eelkutseõppe omandamiseks. Praegu on selline võimalus ainult kahes maakonnas.	Võimalused HTM poolt on loodud, rahastamise esmased põhimõtted on välja töötatud. Taotlusi on saabunud väga erinevatest maakondadest. Probleemid on selles, et grupid ei tule täis ja kutsekoolid ei suuda õppekavu kokku panna.	Kutsealase eelkoolitusega saavad tegeleda vaid kutseõppeasutused kutsealavaldkondades, milles neil on olemas õppebaasid ja õpetajate kaader. Kutsekoolide huvi kutsealase eelkoolituse vastu on kasvav, järgnevateks aastateks on planeeritud oluliselt tõsta kutsealaseks eelkoolituseks mõeldud summasid ning selleks kaasata ka ESF-i vahendeid. Kutsealane eelkoolitus toimub praegu 9 maakonnas, sh põhihariduseta noorte osas 6 maakonnas
8.	Tuleks lihtsustada eelkutseõppe	Minister ei nõustunud ettepanekuga, leides, et	Põhihariduse andmine ei ole kindlasti kutse-

	korraldamist kutseõppeasutustele, lubades neil lisaks kutseõppele anda põhiharidust vanematele kui 17-aastastele õpilastele. Selleks tuleks muuta kutseõppeasutuse seadust, mis võimaldab kutseõppeasutusse astuda ainult põhi- ja keskharidusega isikul.	kutseõppeasutustes laialdaselt üldhariduse omandamist võimaldada pole otstarbekas. Keskendumine individuaalõppe arendamisele toetab ministri arvates põhihariduse omandamist enam.	õppeasutuste funktsioon ja kompetents. Põhihariduse andmisega peavad tegelema selleks ellu kutsutud institutsioonid ning vastava ettevalmistuse ja kogemusega inimesed. Lisaks ei võimalda seda praegune seadusandlus.
9.	Tuleks tagada, et põhihariduseta isikute võimalustest saada kutsealast eelkoolitust teavitataks ka tööhõiveameteid. Nii oleks tööhõiveameteil võimalik kaaluda, kas otstarbekam on saata põhihariduseta töötu tööturukoolitusele või kutsealasesse eelkoolitusse.	Minister nõustus ettepanekuga.	Tööhõiveametid saavad põhihariduseta isikuid suunata kutseõppeasutustes toimuvatele tööturukoolitustele. Kutsealane eelkoolitus on seotud üldhariduse omandamisega üldhariduskoolis (nt põhihariduseta isikutele, kes õpivad täiskasvanute gümnaasiumites), st kutsealases eelkoolituses osalevad õpilased ei ole kutseõppeasutuse õpilaste nimekirjas.
10.	Võiks kaaluda kutsealast eelkoolitust pakkuvate kutsekoolide ja täiskasvanute gümnaasiumide rahastamise ümberkorraldamist nii, et arvestataks vähemalt osaliselt lõpetajate hulka. Nii suurendataks nende motivatsiooni tegelda probleemsete õpilastega.	HTM taotleb järgmise aasta eelarvest vahendeid kutseharidusliku õppe rahastamise mudeli uuendamiseks, muuhulgas oleks eesmärgiks hakata senisest enam pöörama tähelepanu kutseõppeasutuste õppe-kasvatustöö tulemuslikkusele.	Kutsealase eelkoolituse kontseptsiooni välja töötamine käib, sh senisest tõhusama rahastamisskeemi välja töötamine.